

Behoort bij besluit van B & W
van Leidschendam-Voorburg

Huismusonderzoek aan Wilsveen 28 te Leidschendam

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2018/104
Datum:	3 september 2018
Samensteller(s):	ir. J.J.M. Jansen
Opdrachtgever:	R.J.A. van der Burg Rodelaan 48 2272 BB Voorburg
Contactpersoon:	dhr. Hans Havik

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / QuaWonen

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld

Inhoud

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Plangebied en ruimtelijk ingreep	6
1.3	Te verwachten soorten en functies	6
1.4	Kader Wet natuurbescherming	7
2	Methode.....	9
2.1	Methode	9
2.2	Inventarisatie	9
3	Resultaten.....	11
3.1	Waargenomen soorten	11
3.2	Nestlocaties en leefgebied	11
4	Conclusie.....	13
4.1	Conclusie	13
4.2	Te treffen maatregelen	13
5	Bronvermelding.....	15
	Bijlage 1 Overzicht waarnemingen	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gelegen aan Wilsveen 28 te Leidschendam bevindt zich een oude schuur. De initiatiefnemer is voornemens om de schuur op de planlocatie gedeeltelijk te saneren om plaats te maken voor een vrijstaande burgerwoning. Tevens zullen er 3 parkeerplaatsen worden gerealiseerd. De nieuw te bouwen woning zal niet op hetzelfde bouwvlak worden gerealiseerd als de huidige bebouwing. Het huidige bestemmingsplan voorziet niet in deze ontwikkeling en dient hiertoe gewijzigd te worden.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting om onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Om deze reden is er een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar mogelijk aanwezige potentie van de planlocatie voor (beschermde) flora en fauna.

Figuur 1   Het rode kader geeft de ligging weer van de planlocatie aan Wilsveen 28 te Leidschendam (bron: arcgis.com).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van huismus niet worden uitgesloten. Om vast te stellen of de schuur aan Wilsveen 28 te Leidschendam daadwerkelijk een functie heeft voor huismus was derhalve aanvullend onderzoek noodzakelijk. Architectenburo J.J. van Vliet B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Is huismus aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maakt huismus gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van huismus?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie is gelegen aan Wilsveen 28 te Leidschendam en betreft een perceel met een oude schuur. De schuur is opgetrokken uit enkelsteense muren en bevat een zadeldak met dakpannen. Er is een goot aanwezig en tevens kleine ramen omringt door stenen kozijnen. De deuren zijn van hout. Het perceel zelf is een gedeeltelijk verhard terrein waar zich kruiden op hebben gevestigd. Tevens zijn er aan de randen een aantal bomen aanwezig. De grens aan de Wilsveen wordt gerealiseerd door een wintergroene struiken. De zuid- en westzijde van de planlocatie worden begrensd door een hek met daarachter een watergang. De directe omgeving kenmerkt zich door een agrarisch landschap met boerderijen, akkers, (boeren)bedrijven en weides. Een uitgebreidere beschrijving van het plangebied en een fotografische impressie hiervan zijn opgenomen in rapportage van het oriënterend onderzoek.

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- kap bomen: kapwerkzaamheden, afvoer groen;
- sloop schuur: sloopwerkzaamheden en afvoer materiaal;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- terrein bouwrijp maken: aanbrengen puinbed, aanleg nutsvoorzieningen e.d.;
- realisatie burgerwoning: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein: algemene hoveniers- en overige werkzaamheden.

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ingrepen kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 5.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten, huismus)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek is gebleken dat het plangebied mogelijk een functie bevat voor huismussen. De bebouwing met dakpannen is geschikt als nestlocatie voor huismus. Er is voldoende ruimte aanwezig tussen de dakpannen en het dakbeschot. Tevens is er een goot aanwezig die toegang biedt tot de dakpannen waaronder huismussen bekend staan om zich te nestelen. Naast de nestlocatie is er tevens geschikt habitat voor huismus aanwezig in de vorm van stofbaden, wintergroene struiken als beschutting en voedsel. Op basis van de

vaststelling van potentie voor huismus is er aanvullend onderzoek uitgevoerd om te onderzoeken of huismussen werkelijk gebruikmaken van de planlocatie en in welke mate.

1.4 Kader Wet natuurbescherming

Vogelrichtlijn

De bescherming van de huismus is wettelijk geregeld in de Wet natuurbescherming. Alle broedende vogels en hun functionele leefomgeving zijn beschermd tijdens de broedperiode. Voor alle inheemse vogelsoorten en regelmatig voorkomende trekvogels geldt dat het functionele leefgebied behouden dient te worden. Voor een aantal kwetsbare vogelsoorten, zoals de huismus, zijn de rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar rond beschermd. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn.

Vogels onder categorie 5 zijn beschermd indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende feiten of omstandigheden die dat rechtvaardigen. De huismus is onderverdeeld in categorie 2 betreffende nesten van (semi)koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk zijn van de bebouwing of het biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dreiging voor volksgezondheid en veiligheid, ter (voorkoming) van ernstige (economische) schade of voor behoud van de soort. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en/of verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen binnen de Wet natuurbescherming ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2 Methode

2.1 Methode

Huismusonderzoek

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Deze documentatie is specifiek toepasbaar voor de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) en vervangt de voormalige soortenstandaard van de Flora en Faunawet. Het kennisdocument is door BIJ12, een uitvoeringsinstantie van de provincies, doorontwikkeld op basis van de voormalige Soortenstandaard. De Soortenstandaard is oorspronkelijk ontwikkeld door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Het kennisdocument is een soortspecifiek informatiedocument wat opgesteld is door diverse ecologische en juridische deskundigen. Onderzoeken die volgens het kennisdocument uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd volgens de bepalingen zoals opgenomen in het kennisdocument Huismus.

Tabel 1 Inventarisatieperiode huismus (bron: Kennisdocument Huismus).

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Waarnemingen exemplaren												
Nestindicatieve waarnemingen												
Slaapplaatsen inventariseren												

	Optimale periode.
	Geschikte periode.
	Geen geschikte periode

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid van huismus kan worden aangetoond. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (b.v. geen regen, harde wind en/of kou);
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied);
- op geschikte momenten op de dag (tussen 1-2 uur na zonsopkomst en 1-2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend);
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoeken

De planlocatie is volgens het Huismusprotocol, 2 keer bezocht in de periode 1 april - 15 mei door een medewerker van Blom Ecologie B.V. (Tabel 3). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus en/of rondom de planlocatie. Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag

van huismus (denk aan baltsgedrag, roepend mannetje, nestmateriaal etc.) en foeragerend gedrag. Tijdens het bezoek zijn verschillende posities aangenomen om de locatie van verschillende kanten te beoordelen. Tevens is de omgeving geïnspecteerd om te zien of er in de omgeving huismussen aanwezig waren. Er werd tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van een verrekijker om behalve door het gehoor vast te stellen of huismus aanwezig was, tevens mogelijke waarnemingen in soort vast te stellen.

Tabel 3 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het Kennisdocument Huismus

	datum	tijden	zonsopkomst	weersomstandigheden
Huismus 1	10 april 2018	07.00-09.00	6.57u	droog (6/8), 12 °C, wind 1-2 Bft
Huismus 2	7 mei 2018	07:00-09.00	6.02u	droog (0/8), 14 °C, wind 1-2 Bft

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Huismus

Huismussen (*Passer domesticus*) zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal niet meer dan enkele honderden meters van de broedplaats verwijderen. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats (Kennisdocument Huismus, 2017). Er zijn geen nesten of nestindicatief gedrag van de huismus waargenomen binnen het plangebied. Tevens zijn er geen huismussen waargenomen op de planlocatie. In de omgeving van de planlocatie, aan de overzijde van de weg (Wilsveen 31), zijn huismussen waargenomen in de siertuin. De aantallen bedragen circa 5-10 huismussen al zijn hier tevens geen nestlocaties waargenomen. De woningen op de percelen aan de Wilsveen bevatten een zadeldak met dakpannen en zijn hierdoor geschikt als mogelijke nestlocatie. Dit laat zien dat huismus wel in de omgeving voorkomt maar dat de planlocatie geen onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied of de nestlocaties.

Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken op de planlocatie zijn verschillende overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. Aangetroffen vogelsoorten betreffen onder andere: winterkoning, koolmees, vink, kauw, pimpelmees, gierzwaluw, wilde eend, scholekster, kievit, houtduif en spreeuw. Enkele van voorgenoemde soorten broedt evenals huismus in bebouwing. Doch zijn er op de planlocatie geen locaties of nest gerelateerde activiteiten waargenomen die een indicatie geven dat de bebouwing op de planlocatie onderdeel uitmaakt van een nestplaats van een van bovengenoemde soorten die tevens broeden in gebouwen. Mogelijk bieden de aanwezige bomen en struiken geschikte schuil- of foerageermogelijkheden voor algemene broedvogels.

3.2 Nestlocaties en leefgebied

Huismus

Op de planlocatie en de bijbehorende bebouwing zijn geen nesten van de huismus waargenomen. De struiken en bomen die op de planlocatie en rondom de locatie aanwezig zijn, zijn geschikt als leefgebied. In de directe omgeving van de planlocatie, op de overige percelen aan de overzijde van de Wilsveen, is tevens een groot aanbod aan leefgebied voor huismus aanwezig. Hierdoor maakt de planlocatie geen onderdeel uit van een essentieel leefgebied. Tevens is er aangetoond, door het ontbreken van huismus tijdens het veldbezoek, dat de struiken en bomen niet in gebruik worden genomen door huismus. Alleen in de omgeving van de planlocatie (Wilsveen 31) is de aanwezigheid van huismus vastgesteld in het leefgebied. Doch is de afstand tot de planlocatie groot en valt het leefgebied niet binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden die plaats zullen vinden aan Wilsveen 28. Er is derhalve geen sprake van negatieve effecten op de soort, ten gevolge van de ruimtelijke ontwikkeling.

4 Conclusie

4.1 Conclusie

Huismus

In de periode april – 15 mei 2018 is er een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nestlocaties en het functioneel leefgebied van de huismus op de planlocatie aan Wilsveen 28 te Leidschendam. Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen volgens het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) en betrof twee bezoeken in de periode 1 april - 15 mei. Tijdens deze veldbezoeken is er vastgesteld dat de oude schuur en de vegetatie op de planlocatie geen functie bevatten ten aanzien van huismus. De beoogde sloop en de (her)ontwikkeling van de woning zal derhalve niet leiden tot overtreding van de Wet Natuurbescherming. Er is geen ontheffingsaanvraag nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismus. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn geen nesten van overige soorten aangetroffen binnen het plangebied. Zoals beschreven staat in de vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreden van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.2 Te treffen maatregelen

De Voor de uitvoering van de beoogde ontwikkeling zijn een aantal algemene maatregelen van toepassing die zijn beschreven in het oriënterende onderzoek van Wilsveen 28 te Leidschendam (Rebergen, 2018).

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodem bewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De werkzaamheden uitsluitend tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd te worden of een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toegepast te worden teneinde verstoring van vleermuizen in de directe omgeving te voorkomen. Hieronder kan onder andere worden verstaan: beperkte hoogte van lichtmasten, verlichting naar beneden richten en convergeren, toepassen van UV-vrije verlichting, gebruik van sterk bundellicht vermijden

et cetera. • Ten aanzien van algemene broedvogels dienen de werkzaamheden opgestart/uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen (medio maart t/m medio juli). Het koolmeesnest dient buiten het broedseizoen om verwijderd te worden. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige.

5 Bronvermelding

BIJ 12, 2017. Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*. BIJ 12, Utrecht

Rebergen, K. 2018. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan Wilsveen 28 te Leidschendam

Websites

www.arcgis.com

www.planviewwer.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

Figuur 1 De planlocatie wordt weergegeven met het rode kader. Buiten de planlocatie zijn er waarnemingen gedaan van huismussen. Het groene kader geeft het functioneel leefgebied weer van de huismus. De bruine stippen betreffen de huismussen die hier zijn waargenomen (Bron kaart: arcgis.com).

